

givet *licence* for, i England, fordi man ikke har kunnet skaffe dem hjem. En enkelt Kommune fik den Levering, som var bestilt til Oktober Maaned, hjem den 24. Januar: Man vil forstaa, hvad det betyder med Hensyn til Gasværkskullene, thi det kan let fremkalde den alvorligste Katastrofe omkring i Kommunerne, at man ikke har Kul til Gasværkerne. En Mængde Virksomheder er afhængige af Kommunerens Gasværker. Disse har den mest indgribende Betydning for Kommunerens Virksomhed, f. Eks. for Vandværksdriften, for Hospitalsdriften o. s. v., saa at hvis Gasværkerne maa standse deres Drift, vil der opstaa Katastrofer for en Mængde af Landets Kommuner. Det er altsaa meget uheldigt, at man ikke har kunnet skaffe Tonnage til Hjemsejling af Gaskullene. Men ogsaa for Husholdningskullene spiller det den største Rolle, idet Smaafolk i Tilid til, at Kommunerne vilde være i Stand til gennem Kulkontoret og Fragtnævnet at skaffe Kullene frem til en billigere Pris, undlod at gøre deres Bestillinger hos deres Købmænd o. s. v. og satte deres Lid til, at det nok kunde lykkes at skaffe de billigere Kul. Men efterhaanden som vi kom hen paa Vinteren, viste det sig, at Kullene ikke kom hjem; og hvad maatte saa Smaafolk gøre? De maatte købe Brændsel til Priser, der var uanstændig høje, fordi de i sidste Øjeblik maatte henvende sig til Brændehandlerne og købe deres Brændsel der. Paa den Maade er saavel Kommunerne som Fattigfolk i dette Land kommet i den Situation, at de for det første staar uden Kul eller i hvert Fald med meget smaa Partier deraf, og for det andet, at de Kul, de har maattet skaffe sig, og det Brænde, de har maattet bruge som Erstatning for Kul, har de maattet købe til uanstændig høje Priser. At sligt har vakt Uvillie, er noget, der siger sig selv, og jeg finder det derfor fuldkommen rimeligt, at alt dette bliver nærmere belyst.

For Kommunerens Vedkommende er der imidlertid et Forhold, jeg her vil berøre. Da man ikke var i Stand til at faa Kul til Gasværkerne frem ved Hjælp af det Kulkontor, som var oprettet dels for at faa den nødvendige Samvirken i Stand med Fragtnævnet, dels for at imødekomme det stadig stigende Krav fra England om skærpede Kontrolbestemmelser, hændte det nu og da, at man udenom Kulkontoret fik Tilbud om Kul, altsaa uden Fragtnedsættelse; thi i det Øjeblik man fik Kul udenom Kulkontoret, fik man ikke Andel i Fragtnedsættelsen. Der var Firmaer,

som kunde tilbyde Kul til Gasværkerne udenom Kulkontoret, og naar Kommunerne var saaledes stillede, at de muligvis en af de nærmeste Dage skulde standse Driften, fordi Kulbeholdningerne var ved at slippe op, og de saa fik et Tilbud om Kul — naturligvis til ublu Pris —, betalte de denne ublu Pris, da de havde Valget imellem dette og at standse Værket. Nu vil jeg spørge den højtærede Indenrigsminister, om der ikke kunde træffes Foranstaltninger til, at disse kommunale Gasværker, som for at holde vedkommende Værk i Drift i sidste Øjeblik har maattet tage imod de Tilbud, de har kunnet faa udenom Kulkontoret, kunde faa Andel i den Godtgørelse eller Fragtnedsættelse, som fastsattes ved Loven af 12. Maj 1916. Der staar i Bemærkningerne til det foreliggende Lovforslag, næsten som om man undskylder, at man ikke har kunnet finde Anvendelse for mere end 5 Mill. Kr. til Fragtnedsættelse i det Aar, der er gaet: „Forskellige Forhold, hvorover Nævnet ikke har været Herre, har medført, at Fragtgodtgørelsen ikke kom til at virke i en saa stor Del af Aaret 1916 som oprindeligt paaregnet“. Men det forekommer mig, at det vilde være det rigtigste, om der blev truffet Foranstaltninger til, at de Kommuner, som har handlet udenom Kulkontoret, fordi de var nødte dertil, eftersom Fragtnævnet ikke har været i Stand til at skaffe den Tonnage, som var nødvendig til Hjemsejling af de til Værkernes Drift nødvendige Kul, fik Andel i Fragtgodtgørelsen. Det kan muligvis ikke ske ved denne Lov, men det kunde maaske ordnes rent administrativt ved en Overenskomst med Rederne, der ligesom har erkendt, at de 5 Mill. Kr., de har ydet, er for lidt, saa at denne Godtgørelse maaske kunde ydes ad Frivillighedens Vej. Hvis dette ikke var muligt, kunde der maaske nok findes en Lovbestemmelse til at skaffe Kommunerne Andel i Fragtgodtgørelsen.

Den Omstændighed, at man har kunnet faa Kul udenom Kulkontoret, naar blot man vilde betale derfor, forekommer mig i øvrigt at være højst betænkelig, thi det kunde næsten tyde paa, at hvis man ikke havde haft dette Baand, havde det været muligt for Kommunerne og private at skaffe sig Kul i rette Tid, medens de nu ikke har faaet det, fordi de stolede paa, at Kulkontoret og Fragtnævnet i Fællesskab skulde skaffe det frem. Det er højst beklageligt, hvis Fragtnævnet er Skyld i, at Kommunerne ikke har faaet de Kul hjem, som de muligvis vilde have faaet,